

Homérosz harsány himnusza

Az Odüsszeia recepciója Orbán Ottó költészetében

Az ókori irodalommal folytatott párbeszéd Orbán Ottó egész életművét áthatja, gondoljunk akár műfordításaira, akár a *Szép nyári nap, a párkák szóltanul figyelnek* című kötetre. A – Csehy Zoltán terminológiával élve – eklektikus antikizálásnak nevezhető intertextuális viszony az *Ostromgyűrűben* című kötet (2002) *Tudósítás a kés alól* ciklusában is hangsúlyosan jelen van. Ahogy a költő egész életműve, úgy utolsó kötete sem függetleníti magát az életrajzi olvashatóság lehetőségétől, azonban a személyes élettörténet mitizálásának ellenpontjaként jelen ciklusban a görög mitológia sorstragédiáinak demitizált változatával találkozunk. Az *Odüsszeia* egyes szereplőinek (Odüsszeusz, Kirké, Agamemnón, Kalüpszó) megidézésén keresztül az univerzális és az egyéni történelem az irodalom történetiségének különböző szálaival fonódik össze, és nemcsak az idő múlása, fiatalság és öregség, hanem az emberi és isteni szféra átjárhatósága, illetve mindebben a viszonyrendszerben magának a költészetnek a szerepe is a középpontba kerül.

Előadásomban a kötet néhány versének szoros olvasásán keresztül szeretném az egyes költemények és az egész szövegegyüttes homéroszi hagyományhoz fűződő, az antik modellt radikálisan át- és újraíró viszonyát elemezni, amely kísérlet talán ahhoz is alapot szolgáltat, hogy a kritika által az életmű korábbi szakaszához képest „gyengébb minőségűnek” bélyegzett kötetben foglalt költeményeket új megvilágításba helyezze. A szövegek mitikus elemei ugyanis a költő jelenébe ágyazva jelennek meg, ugyanakkor kiszólva a versgyűjtemény narratív keretei közül olyan termékeny párbeszédet hoznak létre irodalmi múlt és személyes jelen között, amely új értelmezési kísérletekre bátorít.